

Здружение ЕКО-СВЕСТ Скопје

**Финансиски извештаи
За годината завршена на 31 декември 2024 и**

Извештај на независниот ревизор

СОДРЖИНА

Извештај на независниот ревизор

Извештај на приходи и расходи	3
Извештај на финансиска состојба	4
Белешки кон финансиските извештаи	5 – 24

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До раководството и основачите на
Здружение Центар за истражување и информирање за животната средина ЕКО-СВЕСТ
Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Здружение Центар за истражување и информирање за животната средина ЕКО-СВЕСТ Скопје (во понатамошниот текст “Здружението” или “Еко-свест”) кои што го вклучуваат извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 Декември 2024 година, и извештајот за приходи и расходи за годината која завршува тогаш, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки кон финансиските извештаи.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди за непрофитни организации кои се прифатени во Република Северна Македонија, и за воспоставување на интерна контрола за која раководството смета дека е релевантна за изготвување и објективно прикажување на финансиските извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на извршената ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со ревизорските стандарди кои се прифатени во Република Северна Македонија. Овие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки со цел стекнување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањата на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од постоење на материјално погрешни прикажувања во финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Здружението за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за цел да изрази мислење за ефективноста на интерната контрола на Здружението. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

+389 02 3133 999, +389 71 400 368

Октомвриска Револуција 19/3-6, Куманово
Подружница: Васил Ѓорѓов 20/1-7, Скопје

contact@revizijastojchevski.com

www.revizijastojchevski.com

До раководството и основачите на
Здружение Центар за истражување и информирање за животната средина ЕКО-СВЕСТ
Скопје

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (продолжение)

Ние веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење без резерва

Според нашето мислење, финансиските извештаи ја презентираат реално и објективно во сите материјални аспекти, финансиската состојба на **Здружението ЕКО-СВЕСТ Скопје**, заклучно со 31 Декември 2024 година, како и неговата финансиска успешност за годината која завршува тогаш, во согласност со сметководствените стандарди за непрофитни организации прифатени во Република Северна Македонија.

Скопје, 29 април 2025 година

Ревизија Стојчевски

Надица Стојчевска
Директор

Надица Стојчевска

Надица Стојчевска
Овластен ревизор

Надица Стојчевска

ИЗВЕШТАЈ НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ
За годината која завршува на 31 декември 2024
(во денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Приходи			
Приходи од имплементација на проекти	4	44,572,888	51,545,831
Приходи од членарини	4	17,000	15,000
Приходи од услуги и останати приходи	4	322,144	1,573,688
Останати приходи	4	2,953,109	-
Позитивни курсни разлики	5	99,936	49,497
Пренесен дел од вишок на приходи над расходи од претходната година		<u>24,311,223</u>	<u>29,618,220</u>
		72,276,300	82,802,236
Расходи			
Оперативни расходи	6	(25,527,968)	(44,120,981)
Трошоци за вработени	7	(13,526,560)	(13,464,415)
Капитални трошоци	8	(328,324)	(500,890)
Негативни курсни разлики	5	(73,927)	(823,342)
		<u>(39,456,779)</u>	<u>(58,909,628)</u>
Вишок на приходи над расходи пред оданочување	12	32,819,521	23,892,608
Данок на добивка	3.3	-	<u>5,528</u>
Вишок на приходи над расходи по оданочување		<u>32,819,521</u>	<u>23,887,080</u>

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од овие финансиски извештаи.

Овие финансиски извештаи се одобрени од раководството на Здружението на 26 Април 2025 и потпишани во негово име од:

Извршен директор,
Ана Чоловик-Лешоска

Раководител на финансии,
Андреа Миноска

ИЗВЕШТАЈ НА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
За годината која завршува на 31 декември 2024
(во денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Материјални и нематеријални средства	9	3,502,135	3,825,003
Вкупно нетековни средства		3,502,135	3,825,003
Тековни средства			
Парични средства и парични еквиваленти	10	25,903,031	23,892,605
Побарувања од купувачи и останати побарувања	11	6,918,737	-
Вкупно тековни средства		32,821,768	23,892,605
ВКУПНО СРЕДСТВА		<u>36,323,903</u>	<u>27,717,608</u>
ОБВРСКИ И ДЕЛОВЕН ФОНД			
Деловен фонд			
Деловен фонд	12	3,335,449	3,825,000
Вкупно деловен фонд		3,335,449	3,825,000
Ревалоризациона резерва		166,681	-
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи и останати обврски	13	2,252	5,528
Вишок на приходи над расходи	13	32,819,521	23,887,080
Вкупно тековни обврски		32,821,773	23,892,608
ВКУПНО ОБВРСКИ И ДЕЛОВЕН ФОНД		<u>36,323,903</u>	<u>27,717,608</u>

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од овие финансиски извештаи.

Овие финансиски извештаи се одобрени од раководството на Здружението на 26 Април 2025 и потпишани во негово име од:

Извршен директор,
Ана Чоловиќ-Лешоска

Раководител на финансии,
Андреа Миноска

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2024

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Здружение Центар за истражување и информирање за животната средина ЕКО-СВЕСТ Скопје (“Здружението”) беше основано како непрофитна организација, и регистрирано во Централниот регистар на Република Северна Македонија на 9 септември 2002 година, со ЕМБС:5690552.

Адреса

Ул. Кирил и Методиј 30/1-6, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

Претседател

Фиданка Бачева МекГрат, Стратешки координатор во CEE Bankwatch Network

Управен Одбор

Фиданка Бачева МекГрат, Претседател на Еко-свест

Тони Поповски, член

Методија Миноски, член

Игор Камбовски, член

Дејан Зрманоски, член

Ана Чоловиќ-Лешоска, член

Извршен директор

Ана Чоловиќ-Лешоска

Подружници

1. Здружение Центар за истражување и информирање за животната средина ЕКО-СВЕСТ Скопје - Подружница ЕКО-СВЕСТ Вевчани

Адреса:

Населено место без уличен систем бр.474, Вевчани, Република Северна Македонија

2. Здружение Центар за истражување и информирање за животната средина ЕКО-СВЕСТ Скопје – Подружница Еко-Академија Скопје

Адреса:

Ул. Кирил и Методиј 30/1-6, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

Вработени во здружението

Ана Чоловиќ-Лешоска, Извршен директор

Андреа Миноска, Раководител со финансии

Жарко Конески, Координатор на програмата Енергија

Елена Николоска, Координатор на програмата Клима

Ѓорги Митревски, Координатор на програмата Води

Стојан Лешоски, Грант програма и ИТ координатор

Ивана Трпевска, Координатор за финансии и администрација

Наум Илиески, Локален проект координатор во Вевчани

Дарко Китаноски, Локален проект координатор во Вевчани

Орхидеја Златкова-Коцарева, Администратор

Елена Тодоровска, Координатор за финансии и администрација

Марија Штерјова, Координатор на проектот за енергетика

Елеонора Ѓеорѓиевска, Проектен асистент

Ивица Стојановски, Проектен координатор

Билјана Петропулос, Правник

Маја Николиќ, Проектен асистент

Симона Трајковска, Координатор на програмата Природа

Деана Блажеска, Проектен координатор

Мисијата на ЕКО-СВЕСТ Скопје е да истражува, информира и дејствува во насока на подобрување на јавните политики и однесувањето на луѓето за одржливо живеење и заштита на животната средина.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ (продолжение)

ЕКО-СВЕЕСТ Скопје ја поддржува и поттикнува граѓанската свест и активното учество и промовира практични решенија во соработка со организации и институции.

ЕКО-СВЕЕСТ Скопје се фокусира на теми тесно поврзани со заштитата на животната средина: одржлив транспорт, обновливи извори на енергија и енергетска ефикасност, одржливо управување со отпад, заштита од хемикалии и тешки метали и заштита од генетски модифицирани организми.

Како хоризонтални прашања кои ја засегаат организацијата, но и нејзините главни цели се информирањето и едукацијата на граѓаните во Република Северна Македонија, учеството на јавноста во донесувањето одлуки за животната средина, транспарентното и отчетно работење на јавните институции, јавните пари за јавни придобивки, пристапот до правда во процесите на донесување одлуки за животната средина.

Области на работа

Здружението се фокусира на следниве области:

Енергија и клима
Загадување на воздухот
Иновации
Одржливо живеење
Заштита на природата
Активно граѓанство

Награди

Goldman Environmental Prize 2019, добитник: Ана Чоловиќ-Лешоска
Награда за екологија ПОРТА 3, 2019
Награда „13 Ноември“- Град Скопје, 2011

Вмреженост, соработки и членства

SIDA
Sigrid Rausing Trust
European Climate Foundation
Prespa Ohrid Nature Trust (PONT)
The Nature Conservancy
Euronatur
Europe Beyond Coal
Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF)
Open Rivers Programme and Arcadia
National Democracy Institute
Germanwatch
CEE Bankwatch Network
CAN Europe
HEAL (Health and Environment Alliance)
SEE NET
European Environmental Bureau EEB
GENET
Inforce Europe
Kite
WECF (Women in Europe for Common Future)
WWF Adria official partner in North Macedonia
Fundacja "Rozwoj TAK - Odkrywki NIE"
Belgrade Open School
Open Society Foundations Western Balkans
US Forest Service
UNOPS

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ (продолжение)

Во Северна Македонија, ЕКО-СВЕЕСТ е основач на следните коалиции:
Коалиција НАТУРА2000
ИПА 2 механизам за граѓански организации
Екосфера
Коалиција за клима за поамбициозни климатски политики

На 31 декември 2024 година, Здружението има 13 вработени (2023: 15 вработени)

1.1 КЛУЧНИ МОМЕНТИ ОД 2024 ГОДИНА

Еко-свест станува член на големото семејство на Меѓународната Унија за Зачувување на Природата (IUCN)

IUCN е најголемата и најразновидна мрежа за животна средина во светот, со повеќе од 1.400 организации-членки и 15.000 експерти кои споделуваат знаење и ресурси. Оваа разновидност и експертиза ја прават IUCN глобален авторитет за следење на состојбата на природниот свет и креирање на мерките потребни за негова заштита.

Преку членството во IUCN, Еко-свест ќе може да соработува со разни партнери од сите региони во светот, да го прошири своето богато портфолио со активности што ги комбинираат најновите научни сознанија со традиционалното знаење на локалните заедници и активно да работи на обновување на деградираниот живеалишта, заштита на екосистемите и подобрување на човековата благосостојба.

Свечено отворање на постојаната изложба за природа на Вевчанските извори

Во соработка со Општина Вевчани, Еко-свест ја отвори Постојаната изложба на природата насловена како „Патување низ природните богатства на Вевчанските извори“. Изложбата се наоѓа во Мултикултурниот центар „Коста Србакоски“ во Вевчани и има за цел да ги промовира природните вредности на заштитеното подрачје на Споменикот на природата „Вевчански извори“ и планината Јабланица, преку едукација и подигање на јавната свест.

Иновација во заштитата на нашата животна средина

Преку проектот „Собери, рециклирај, креирај - од рециклирана пластика до иновации“ - проект поддржан од Програмата за мали грантови (Глобален еколошки фонд), Еко-свест им обезбеди на локалните училишта компјутерски станици, 3Д печатачи и екструдери на филamenti.

Со оваа опрема, учениците користат искористени пластични шишиња и создаваат едукативни помагала. Овој проект го воведо 3Д печатењето како иновативен начин за повторна употреба на пластични шишиња, што не само што придонесе за намалување на отпадот, туку и ги едуцираше младите луѓе за важноста на рециклирањето при заштитата на природата.

1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024)

Во текот на 2024 година Еко-свест беше поддржан од 11 донатори, реализираше 17 различни проекти и 2 договори за услуги за конкретни проекти. Еко-свест беше поддржан и со еден институционален грант за спроведување на внатрешни развојни активности.

Во тематската област Енергија, Еко-свест соработуваше со партнери за понатамошна поддршка на процесот на декарбонизација, напуштање на јагленот како гориво, децентрализација на производството на енергија и стимулирање на одржливи енергетски решенија. Еко-свест ги реализираше следните проекти, од кои некои се протегаат во текот на повеќе години:

Поддржани од Европската климатска фондација (European Climate Foundation):

- Да ги охрабри граѓаните и да го подобри статусот на просумерите на енергетските пазари во Македонија и Србија.
- Да се минимизира употребата на фосилен гас во македонскиот енергетски сектор
- Да се елиминира јагленот како гориво од енергетскиот сектор во Македонија

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024) (Продолжение)

- Да се обезбеди логистичка поддршка за организација на заедничкиот состанок на ECF и Bankwatch што се одржи во Скопје, Македонија на 15 и 16 октомври 2024 година
- Иднина без јаглен за Битолско

Поддржано од CAN Europe

- Кампања „Beyond Fossil Fuel“

Поддржано од Универзитетот во Манчестер:

- GENERATE Gender and Precarity at the Energy Frontier

Поддржано од програмата Horizon 2020 на Европската Унија:

- Граѓани за енергетски инклузивна декарбонизација (Energy Citizens for Inclusive Decarbonisation – ENCLUDE)

Потпишан е договор за услуги со Germanwatch за спроведување на заедничкиот партнерски проект „Енергетска транзиција и декарбонизација во Западен Балкан, Македонија“.

Преку реализација на овие проекти, Еко-свест успеа да ја спроведе својата стратегија и да се движи кон остварување на својата цел:

До 2028 година, Еко-свест значително придонесува во обликувањето на политиките за декарбонизација, поддржувајќи ја трансформацијата на клучните сектори преку промоција на иновации и имплементација на соодветни технологии.

Во оваа насока, Еко-свест се фокусираше на следните цели и ги постигна следните резултати:

1. Стимулирање на граѓанската енергија за децентрализација и демократизација на енергетскиот систем.

Еко-свест создаде информативен портал prosumer.mk и го промовираше за да ја подигне свеста за можностите граѓаните да станат потрошувачи-производители и да го децентрализираат производството на енергија. ТВ серијата „Еко-свест истражува“ продолжи со втора сезона од пет епизоди во текот на 2024 година на теми за енергетско граѓанство, купувачи и праведна транзиција.

Преку проектот Enclude, Еко-свест ја поддржа промоцијата на документот „A Changemaker’s Guide to the Energy Transition – Citizens designing change one step one time“ на Машинскиот факултет во Скопје.

2. Минимизирање на негативните и штетните влијанија од инфраструктурата за фосилни горива во земјата

Во Пелагонискиот регион Еко-свест соработуваше со локалните чинители за да развие заедничка Визија за Битола, документ што ги сумира можностите и предностите за развој на Битола без јаглен, по затворањето на термоцентралата. Визијата за Битола беше промовирана пред пошироката јавност преку кафулето Vision каде граѓаните можеа да изберат од „менито“ кој проект го сметаат за најсоодветен и преку вклучување на учениците и наставниците од средното техничко училиште од Битола. Средношколците ги создадоа своите практични проектни макети и ги демонстрираа на јавноста, иницирајќи општа дискусија во општеството за алтернативите за одржлива енергија.

Визијата за Битола беше промовирана пред Општинскиот совет на Општина Битола со цел да се поддржи општината во нејзините барања за одржливи проекти во рамките на проектите за праведна транзиција на Владата.

За да се подигне свеста за влијанието врз здравјето од централите за јаглен во Битолскиот регион, Еко-свест претстави театарска претстава со траги-комично сценарио наречена „Бардо Тодор“. Досега беше одиграна во Битола Новаци, Могила, Кичево и во Скопје и го привлече интересот на локалната публика.

Во југоисточниот регион, Еко-свест соработуваше со локалните заедници за да им обезбеди правна поддршка на локалните жители за да ги заштитат нивните права за правично откупување на земјиштето, поради развојот на гасоводната инфраструктура. Еден случај беше изведен на суд, а исходот беше во корист на жителите. Еко-свест, исто така, ја искажа загрижености во врска со недостатокот на климатска проценка на проектот за гасовод и соработуваше со механизмот за одговорност на ЕБОР и Секретаријатот на Енергетската заедница за да се надоврзе на жалбата поднесена во 2024 година. Беше започната општа кампања на социјалните медиуми за негативните влијанија врз животната средина, економијата и енергетската транзиција, која достигна 2 милиони корисници.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024) (Продолжение)

Организирана е меѓународна конференција за гас со говорници од земјите на ЕУ за понатамошно подигнување на свеста и дискусија за фактите и аргументите против натамошното проширување на гасните мрежи во земјите од Западен Балкан. Беше лансирана серија информативни видеа, како и посебна веб-страница toxic.mk, за споделување на знаењето и начините за напредување на енергетската транзиција и можностите за декарбонизација за земјите од Западен Балкан.

Во 2024 година, Еко-свест беше домаќин на состанокот на партнерството за балканска граѓанска кампања против јаглен каде присуствуваа граѓански организации и донатори од Западен Балкан со цел координација и планирање за клучните кампањи и активности за забрзување на енергетската транзиција на регионот и спречување на проектите за употреба на фосилни горива.

Во тематската област Клима, Еко-свест соработуваше со Коалицијата за клима и партнерските организации за да ја спроведе програмата „Граѓанските организации во акција за климатските промени“, фокусирана на подигање на јавната свест, градење капацитети за граѓанските организации и застапување за климатските политики.

Со поддршка од Шведска, Еко-свест продолжи да ја спроведува оваа програма во 2024 година, со цел да ја постигне својата стратешка цел:

Климатските политики се висок приоритет на државата, климатската акција е вградена во сите национални политики, а климатските цели од „Националните утврдени придонеси“ се постигнати.

Во текот на целата година, Еко-свест се фокусираше на следните цели и спроведе разни активности за да ги постигне посакуваните резултати:

1. Застапување за изготвување, усвојување и спроведување на амбициозни климатски политики и законска рамка

Во партнерство со други организации, Еко-свест продолжи да се залага за амбициозни закони и регулативи за климатска акција. Во Извештајот во сенка за 2023 година, го анализираше поглавјето за клима и обезбеди детален извештај со наоди за нивото на транспонирање и спроведување на климатските акции. Беше организиран јавен настан за промоција на наодите од овој извештај во сите сектори во рамките на Поглавјето 27 за животна средина и климатски акции.

Преку специјално дизајниран настан од поранешната комесарка на ЕУ од Словенија, Виолета Булц, беше применет иновативен пристап за работа со претставници од различни институции за подигање на свеста и создавање партнерства и меѓу-институционална поддршка. Настанот им овозможи на учесниците холистички да ги разгледаат прашањата за климатските промени од сите општествени перспективи и да стекнат поголемо разбирање за потребата од пристап кон климатската акција преку заедничка соработка и ангажман.

2. Поддршка на спроведувањето на климатските мерки, декарбонизацијата и мерките за праведна транзиција преку подгрантови и сопствени активности во енергетскиот и климатскиот сектор

Девет подгрантисти од програмата „Граѓанските организации во акција за климатските промени“ ги финализираа своите активности во текот на 2024 година. Грантовите беа дистрибуирани до граѓански организации за спроведување локални климатски акции, како што се независни енергетски решенија, планови и мерки за климатска акција, градење на институционални капацитети и вклучување на младите и граѓаните.

Старото основно училиште во заедницата Белица, Кичевско, беше трансформирано во образовен и енергетски независен центар. Инсталирана е фотоволтаична централа и систем за складирање за да се поддржи оживувањето на малата заедница и да се демонстрираат практиките на енергетската заедница во земјата.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024) (Продолжение)

Развиени се планови за климатска акција за 6 општини и спроведени се неколку мерки за адаптација на климата во општините Центар-Скопје, Прилеп и Демир Капија. Советот на општина Гостивар усвои акционен план за климата и животната средина развиен од млади. Две климатолошки мерни станици беа поставени на јавни површини во Белица и Демир Капија за да се подигне свеста за климатските промени. Активностите за климатска едукација беа реализирани во Дебар, Гостивар, Скопје со млади, како и во заедници и населби ранливи на климатски промени. Темите за климатска отпорност, одржлива енергија, одржлив транспорт и сменетите климатски услови редовно беа комуницирани од партнерите на програмата и опфатија повеќе од 2 милиони корисници преку социјалните и традиционалните медиуми.

3. Организациите на граѓанското општество и јавноста го користат јавниот притисок и дејствување за климатските политики да станат приоритетни

Преку социјалните и традиционалните медиуми беа спроведени низа јавни кампањи, вклучувајќи наградни кампањи за урбано зеленило и зелена инфраструктура, одржливо живеење и жените и климата. Граѓаните беа стимулирани да имплементираат климатски мерки во своето живеење и да го шират искуството понатаму.

Годишниот состанок на Коалицијата за клима упати јасен повик до владините институции да дадат приоритет на финансирањето на климатските акции и да ги зголемат климатските амбиции на сите нивоа и во сите сектори. Претставници од граѓанското општество станаа дел од Надзорниот одбор на проектот „Имплементација на приоритетните акции во секторот за климатски промени“ (NEAR/SKP/2022/EA-RP/010), земајќи активна улога во советувањето на владините институции во спроведувањето на проектот. Членовите на Коалицијата за клима се обединија за заеднички да бараат промени во политиките и да спречат штетни влијанија од политичките решенија развиени без учество на јавноста. До надлежните институции беа испратени и заеднички писма со реакции.

Во тематската област за заштита на води, Еко-свест ги спроведе следниве проекти:

Поддржан од Prespa Ohrid Nature Trust

- Заштита на реките преку воспоставување практики за мониторинг и реставрација на живеалиштата во заштитените подрачја

Поддржан од The Nature Conservancy

- Истражувачки извештај за влијанијата врз животната средина од постојните брани и објекти во Маврово и Шар Планина
- Кампања United for Rivers

Поддржани од Open River Foundation

- Отстранување на речни препреки на Пчиња 2024-07-597
- Повторно поврзување на реките во Македонија - Развивање методологија и идентификација на приоритетни бариери за отстранување.

Фондацијата „Сигрид Раусинг“ ја обезбеди својата институционална поддршка во тематската област за заштита на водите, а средствата беа искористени за кофинансирање на активности во оваа област.

Општата стратешка цел на Еко-свест во оваа област на интервенција е:

Правна и практична социо-еколошка заштита и реставрација на најмалку 3 реки во земјата и нивна промоција како „оски“ на локалниот одржлив развој.

За да ја постигне оваа цел, во текот на 2024 година се фокусиравме на постигнување на следниве цели:

1. **Подигање на јавната свест и градење на активно граѓанство за социо-еколошка заштита на реките, преку информирање, едукација и примена на граѓанска наука.**

Во 2024 година започнавме кампања на социјалните медиуми за да ги пренесеме главните пораки за толку потребната заштита на реките на национално ниво. Во Националниот парк

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024) (Продолжение)

Маврово, Националниот парк Шар Планина и општина Демир Капија Еко-свест соработуваше со искусни едукатори и уметници за да ги стимулираме младите ученици да создаваат разновидни содржини што подоцна беа трансформирани во едукативен материјал (боенка) за деца.

Мобилната апликација Crowdwater стана достапна на македонски и на албански јазик, а нејзината употреба беше иницирана на териториите на Националниот парк Маврово и Шар Планина за вклучување на граѓаните во креирање содржини за граѓанска наука и евидентирање на состојбата на реките.

Еко-свест го поддржа фестивалот за анимиран филм Флипбук со доделување награда за најдобар филм за животна средина емитуван на фестивалот. На фестивалот присуствуваа повеќе од 100 посетители.

2. Соработка со надлежните институции за воспоставување и примена на законската рамка за заштита на водите и градење на нивните капацитети.

Во соработка со домашни и странски експерти, Еко-свест разви нацрт-методологија за мерење на еколошкиот проток на реките. Набавена е нова опрема за мерење на протокот и е донирана на одговорните институции во националните паркови „Маврово“ и „Шар Планина“, а на чуварите и персоналот им се обезбедени соодветни обуки за редовно следење на реките.

Еко-свест организираше широки консултации со засегнатите страни во Маврово и Шар Планина за од сите релевантни институции и партнери да собере информации за клучните закани за реките во овие заштитени подрачја.

Информациите од овие состаноци беа интегрирани во нова Анализа на закани за реките. На состанокот на Постојаниот комитет на Бернската конвенција, Еко-свест ги презентираше најновите информации за случајот со Националниот парк Маврово и како резултат на тоа, од Владата беше побаран нов сет на активности.

3. Развој на нови методологии за истражување и нивна примена за добивање нови знаења неопходни за заштита и реставрација на реките.

Беа истражени и воспоставени нови методологии во однос на заштитата на реките:

- Анализа на закани за реките во заштитените подрачја
 - Дизајнирање на методологија за избор на приоритетна речна бариера за отстранување
 - Методологија за следење за хидролошка проценка на реките во заштитените подрачја
- Истражувањето и анализата извршени во соработка со експерти, како и со интерни сознанија и искуства, резултираа со подготовка на неколку студии. Оваа активност продолжува и по 2024 година, но дизајнираните методологии се реплицираат во други случаи и земји.

Во тематската област за заштита на природата Еко-свест спроведе 4 проекти со поддршка на 5 донатори:

Поддршка од Prespa Ohrid Nature Trust

- Поддршка за оджливо управување со Споменикот на Природа „Вевчански Извори“

Поддршка од Euronatur Foundation

- Прекугранична заштита на кафеавата мечка во Југозападен Балкан

Поддршка од The Nature Conservancy

- Кампања United for Rivers

Поддршка од Програмата за мали грантови (Глобален еколошки фонд)

- Собери, рециклирај, креирај – од рециклирана прастика до иновација

Фондацијата „Сигрид Раусинг“ ја обезбеди својата институционална поддршка во тематската област Заштита на природата, а средствата беа искористени за кофинансирање на активности во оваа област.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024) (Продолжение)

Стратешката цел во тематската област Заштита на природата е:

Поддршка на воспоставувањето на ефикасен механизам за заштита на природата, екосистемите, дивиот свет и нивните живеалишта преку застапување и едукација за најдобрите практики и политики за управување и финансирање на заштитените подрачја.

За да се постигне оваа цел, во текот на 2024 година Еко-свест се фокусираше на постигнување на следниве цели:

1. Поддршка на процесите на означување, управување, промоција и вмрежување на заштитените подрачја преку поттикнување партнерства со институции, локални заедници, организации на граѓанското општество и експерти

Во Вевчани, локална канцеларија продолжи да дава активна поддршка на Општина Вевчани во управувањето со заштитеното подрачје Споменик на Природа „Вевчански извори“. Еко-свест ја имплементиравме компонентата за едукација и подигање на свеста од Планот за управување со заштитеното подрачје, како и делови од компонентите за мониторинг и истражување и управување со посетители од планот.

Како резултат на тоа, имаше забележително зголемување на интересот, со над 309 млади луѓе од Вевчани и околината кои се вклучија во овие едукативни работилници. Беа креирани и промовирани три едукативни публикации кои сега ги користат наставници од основните училишта од регионот. Во Мултикултурниот центар „Коста Србакоски“ во Вевчани беше креирана и поставена трајна изложба за природата насловена како „Патување низ природните богатства на Вевчанските извори“. Изложбата постојано има посетители и редовни посети од училиштата од регионот.

Организирана е планинска велосипедска тура наречена Вевчанска Голина - Локва 2024, со над 130 учесници од целата земја.

Беше спроведена експертска анализа на европската костенова шума и беа креирани и предложени мерки за ублажување на опстанокот на костеновите дрвја.

Еко-свест го иницираше процесот на прогласување на Демир Капија за заштитено подрачје, во тесна соработка со Општината и Министерството за животна средина и просторно планирање.

На крај, но не и најмалку важно, Еко-свест одигра активна улога во воспоставувањето на Интервентниот тим за кафеава мечка и во изготвувањето на Националниот акциски план за кафеава мечка. Понатаму, Еко-свест работеше на креирање и спроведување мерки насочени кон минимизирање на конфликтите со овој вид и организираше обуки за чуварските служби во заштитените подрачја. Мониторингот на видот беше спроведен на планината Јабланица со помош на фото-стапици. Тимот на Еко-свест е посветен на подобрување на капацитетите и олеснување на размената на најдобри практики со партнерските организации.

2. Застапување за подобрена заштита на природата преку усвојување и спроведување на соодветна законска рамка

Преку претставник Еко-свест учествувавме во работата на Советот за заштита на природата, советодавно тело на Министерот за животна средина и просторно планирање, даваше коментари, насоки и водеше иницијативи за подобрена заштита на природата и управување со заштитените подрачја.

Во текот на целата година Еко-свест ги искористи воспоставените контакти и партнерства, како и односите со медиумите, за да проговори за итната потреба од финализирање на процесот на прогласување на Маврово за национален парк и усвојување на нов План за управување со заштитеното подрачје. Главните препораки од Патоказот за заштита на природата, развиен од Еко-свест во 2023 година, им беа соопштени на новинарите.

3. Промовирање на практики за одржливо управување во заштитените подрачја

Во Споменикот на Природа Вевчански Извори, Еко-свест тесно соработуваше со чуварската служба. Чуварите беа обучени за различни теми за управување и мониторинг со практична демонстрација на најдобри практики.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**31 декември 2024****1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024) (Продолжение)**

Беа поставени информативни табли и знаци за информирање на посетителите за природното наследство и заштитните зони на заштитеното подрачје.

Со поддршка на Еко-свест, беше развиен и брендиран нов производ инспириран од природата. Бизнис воден од жена ќе произведува и ќе го промовира брендот Castanea - слатки костени во сируп.

Членови од локалната канцеларија во Вевчани учествуваа на седниците на Советот на засегнати страни за заштитеното подрачје, како и во Младинскиот совет на Општина Вевчани, со цел да се истакнат важните цели и активности за зачувување на природата и да се добие поддршка за ваквите мерки од пошироките засегнати страни во регионот.

Во Вевчани, исто така, Еко-свест имплементираше иновативен проект со воспоставување локации за рециклирање и 3Д печатење во основните училишта. Учениците и наставниците беа обучени за користење на екструдерот за филаменти и 3Д печатачот и беа мотивирани да користат ПЕТ пластични шишиња при печатење на разни училишни материјали и алатки. На овој начин, пластичните шишиња ќе бидат директно рециклирани во корисни и забавни предмети создадени од деца. Овој проект беше реплициран и во други општини од други училишта и организации на граѓанското општество.

Тематската област активно граѓанство е хоризонтална област за Еко-свест, бидејќи пристапот до информации, учеството на јавноста и пристапот до правдата ги смета за права кои се интегрирани во сите тематски области. Стратешката цел за оваа област е:

Еко-свест ја остварува својата визија и мисија преку создавање сојузници и споделување на своето знаење со организации, граѓани и заедници, така што тие активно ќе учествуваат во процесите на донесување одлуки во областа на животната средина.

За да се постигне оваа цел, во текот на 2024 година Еко-свест се фокусиравме на постигнување на следната цел:

1. Поддршка на учеството на јавноста во донесувањето одлуки за животната средина и зајакнување на еколошката правда

Во проектите во текот на целата година Еко-свест се фокусираше на активно споделување знаење преку обезбедување релевантни податоци и информации од истражувачи и анализи за јавноста, граѓанското општество и носителите на одлуки. Користејќи ги сопствените веб-страници, преку социјалните медиуми и со директна комуникација, Еко-свест успеа да пренесе релевантни информации од 2 нови истражувачки труда, 2 нови анализи, 5 нови едукативни алатки и многу инфографици и видеа.

Веб-алатките екомара.mk и eko.net.mk беа ажурирани со нови податоци и информации. Беа развиени нови страници како што се toxic.mk, prosumer.mk и klimatskaakcija.mk со цел да служат како информативни и образовни платформи.

Користејќи ги мобилните апликации iNaturalist и Crowdfunder, Еко-свест работеше со млади луѓе за да ја стимулира граѓанската наука и да ги мапира еколошките услови во областите каде што работи.

Еко-свест обезбедив правна поддршка на граѓаните со цел да ги заштити нивните еколошки права. За таа цел, во рамките на Еко-свест беше формиран правен тим.

Во соработка со Европското биро за животна средина (ЕЕВ) и имплементацијата на проектот REAL DEAL финансиран од програмата Хоризонт 2020 на Европската Унија, Еко-свест имплементираше нов партиципативен пристап, користејќи ја експертската група Делфи. Резултатите од работата на експертската група беа споделени со организаторите на првото Граѓанско собрание во Скопје, фокусирано на загадувањето на воздухот. Резултатите беа искористени како влезни информации за дискусиите што се одржаа за време на сесиите на Граѓанското собрание, нудејќи експертски мислења и податоци на граѓаните за нивно информирање и разгледување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

1.2 ИЗВЕШТАЈ ЗА АКТИВНОСТИ (2024) (Продолжение)

ПУБЛИКАЦИИ (2024/2023)

- Визија за развој на Битола (2024)
- Нова енергетска визија за Битола – ученички проекти и технички илустрации (2024)
- Урбано зеленило во градот и архитектурата (2024)
- Извештај во сенка за Поглавјето 27 за 2023 година (2024)
- Истражување на здравствената состојба на питомиот костен во Споменикот на природа Вевчански извори (2024)
- Многубројните вредности на питомиот костен (2024)
- Водич: Добивање на филамент за 3Д печатач од ПЕТ шише (2024)
- Водич: Природата во очите на децата (2024)
- Водич: Игралште за млади истражувачи (2024)
- Водич: Експериментално поле за млади научници (2024)
- Енергетска криза наспроти декарбонизацијата во РСМ (2023)
- Планови за гасификација и опции за загревање во Северна Македонија (2023)
- Правна анализа за статусот на препреки, брани, и други инфраструктурни градби во сливното подрачје на реката Пчиња (2023)
- Повторно поврзување на реките- Креирање на методологија и идентификација на приоритетни каскади за отстранување (2023)
- Документ на политики Надоместок за јаглерод во Република Северна Македонија (2023)
- Документ за јавни политики Јаглеродниот надоместок-Можност за поздрава животна средина за граѓаните (2023)
- Анализа на развојот и одржливото планирање на транспортот во РСМ од Аспект на влијанието врз климатските промени (2023)
- Правна анализа на националното законодавство за укинување на дозволи за експлоатација на водни ресурси при производство на електрична енергија во заштитени подрачја (2023)
- Документ за јавни политики Коридорите 8 и 10Д Дали имаме доволно гаранции дека изградбата на автопати нема да влијае негативно врз шумскиот фонд (2023)
- Анализа на усогласувањето и спроведувањето на Законодавството за енергетска ефикасност (2023)
- Документ за јавни политики Стратешко управување со животната средина на локално ниво (2023)
- Документ за јавни политики Стратешко управување со животната средина и климатските промени на централно ниво (2023)
- Побрзо до обновлива иднина: Користење на деградирани и неупотребливи површини како локации за соларни и ветерни центри во Северна Македонија (2023)
- Законски одредби за прашања и области корисни за работата на еколошки граѓански организации (2023)
- План во вистинско време за Северна Македонија да ја забрза енергетската транзиција (2023)
- Атлас за пластиката Факти и бројки за светот на синтетичките полимери (2023)
- Анализа на административната постапка за поставување на соларните системи во Република Северна Македонија (2023)
- Анализа на регулативите за обновливи извори на енергија со посебен акцент на правилникот за обновливи извори на енергија, за идентификување на процедурите, правните и техничките аспекти за инсталирање на фотоволтаични системи за домаќинствата во Република Северна Македонија (2023)
- Предлог-Препораки за воведување на мерки за поддршка на домаќинствата што ќе поттикне инсталација на фотоволтаични, фототермални и термални системи (2023).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2024

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основи за подготовка

Финансиските извештаи на Здружението се изготвени во согласност со Законот за сметководство на непрофитни организации на Република Северна Македонија со цел да се обезбеди вистинито и правично прикажување на билансните позиции, билансот на средствата, обврските, изворите на средства, приходите и расходите и оперативните резултати.

Финансиските извештаи на Здружението се изготвени во согласност со законските прописи прифатени во Република Северна Македонија во однос на работата на непрофитните организации, Законот за сметководство за непрофитни организации и Правилникот за непрофитни организации.

Финансиските извештаи се подготвени заклучно со и за годините што завршуваат на 31 декември 2024 и 2023 година. Функционалната и презентативна валута на Здружението е македонски денар. Сите износи во финансиските извештаи и поврзаните белешки се прикажани во денари, освен ако не е поинаку наведено.

3. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Сметководствените политики применети при подготовката на финансиските извештаи се прикажани понатаму во овој извештај. Од Здружението се бара доследно да ги применува сметководствените политики.

3.1 Признавање на приходи и расходи

Признавањето на приходите и расходите е во согласност со член 13 од Законот за сметководство на непрофитни организации („Службен весник на Република Македонија“ бр.24/03, 80/05, 17/11) и член 18 од Правилникот за непрофитни организации („Службен весник на Република Македонија“ бр.42/03, 11/09, 11/06, 08/09, 175/11), односно според сметководствените принципи за изменета презентација на оперативните трансакции, како што следува:

- Приходите се признаваат во пресметковниот период во кој настанале, доколку се мерливи и расположливи. Приходите се мерливи кога можат да се искажат како вредност и се расположливи кога настанале во пресметковниот период или во рок од 30 дена по крајот на пресметковниот период се додека приходите се однесуваат на тој пресметковен период и служат за покривање на обврските од тој пресметковен период. Приходите се признаваат во износ еднаков на расходите настанати во периодот на известување.
- Расходите се признаваат во пресметковниот период во кој настанале или во рок од 30 дена по крајот на пресметковниот период се додека обврската за плаќање настанала во тој пресметковен период

3.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во Македонски денари по стапките утврдени од Народната банка на Република Северна Македонија што се применуваат на датумот на секоја трансакција.

Монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута се преведуваат на крајот на извештајниот период со користење на официјалните курсеви на тој датум.

Сите добивки или загуби кои произлегуваат од курсните разлики се прикажани во билансот на успех како приходи или расходи од финансирање во периодот на нивното настанување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

3. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)**3.3 Данок на добивка**

Согласно Законот за данок на добивка, непрофитните организации се ослободени од плаќање данок на доход за приходите остварени од членарини, спонзорства и донации кои се собираат и се доделуваат за намената, а не се наменети за деловни цели.

За финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2024 година данокот на добивка се плаќа на сопствените остварени приходи доколку надминуваат 1.000 илјади денари со примена на даночна стапка од 1%.

3.4 Материјални средства

Материјалните средства на Здружението се состојат од канцелариска опрема и мебел. Тие се евидентираат по набавна вредност. Вредноста на набавната вредност на материјалните средства ја опфаќа куповната цена плус увозните давачки, данокот на додадена вредност, трошоците за транспорт и сите други трошоци кои директно се припишуваат на вредноста на набавната вредност, односно на набавната цена. Вредноста на купените средства се прикажува како расход при купувањето со зголемување на деловниот фонд на Здружението.

Материјалните средства се амортизираат на праволиниска основа, така што трошокот или вредноста на ревалоризацијата на основните средства се амортизираат во еднакви годишни износи во текот на нивниот проценет корисен век.

Последователно, на секој датум на билансот на состојба опремата се ревалоризира со примена на официјално објавениот индекс на ревалоризација на нејзината (ревалоризирана) цена и (ревалоризирана) акумулирана амортизација. Нето-ревалоризацискиот ефект се признава директно во изворите на средства.

Надоместокот за амортизација за годината се евидентира на сметките на деловните фондови.

Применетите годишни стапки на амортизација се следните:

Канцелариска опрема	16%
Мебел	12%

Сите останати редовни одржувања и поправки се признаваат како расходи во Извештајот за приходи и расходи во текот на финансискиот период во кој се случуваат.

3.5 Извори на средства

Средствата првично се создаваат од придонесите на основачите направени во парични и/или во натура средства кои се вреднуваат според нивната објективна вредност. Последователно, средствата се зголемуваат/намалуваат преку дополнителни придонеси на основачите, преку резултати (вишок/недостатоци) од работењето во периодите, како и промени во нето сметководствената вредност на опремата и нематеријалните добра (капитални расходи) како што е објаснето во Белешка 3.4.

3.5 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти се состојат од готовина во благајна и готовина на банкарски сметки во деловните банки.

Готовината благајна и готовината на банкарските сметки во македонски денари се евидентираат по нивната номинална вредност, а готовината во странска валута се конвертира според

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

3. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

девизниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија на датумот на известување.

3.6 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувањата се признаваат по номинална вредност искажана во документите според договорените износи, намалени за резервации за ненаплатливи побарувања поради нивното достасување, правосилна судска одлука и пријавено ненаплатливо побарување на субјекти во стечај и ликвидација.

3.7 Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачите и вработените, како и обврските за плати, даноци, придонеси и други тековни обврски се признаваат по номинална вредност.

Обврските деноминирани во странска валута се преведени по среден курс на Народната банка на Република Северна Македонија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

4. ПРИХОДИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТИ, ДОНАЦИИ,
ЧЛЕНАРИНИ И ОБЕЗБЕДЕНИ УСЛУГИ (Забелешка 1.1)

		Во денари	
		2024	2023
1. Приходи од имплементација на проекти			
Проекти	Донатори		
Civil Society Organizationsin			
Action for Climate	SIDA	14,858,720	28,214,679
Institutional grant	Sigrid Rausing Trust	5,393,960	5,148,257
Activities within the fossil fuels strategic area	CEE Bankwatch Network	30,132	1,680,851
1. Raising Awareness About Just Transition and Renewable Energy Sources as Solutions to Phase Out Coal			
2. Clean energy and just transitioning away from harmful fossil fuels for a carbon free future			
3. To minimize the intake of fossil gas in the Macedonian energy sector	European Climate Foundation (ECF)	9,124,298	4,141,524
4. Coal Free Future for Bitola			
5. To empower citizens and enhance the status of prosumers within the energy markets in Macedonia and Serbia.			
1. United for Rivers	The Nature Conservancy (TNC)	5,205,455	1,153,420
2. Research Report on the Environmental Impacts of Existing Dams and Structures in Mavrovo and Shar Mountain (US Forest Service)			
1. Support for Sustainable Management of the Monument of nature "Vevchani Springs			
2. River protection through establishing monitoring practices and habitats restoration in protected areas	Prespa Ohrid Nature Trust	2,096,242	5,696,711

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2024

		Во денари	
		2024	2023
1. Приходи од имплементација на проекти			
Проекти	Донатори		
1. Save the Blue Heart of Europe	EuroNatur Stiftung	1,907,385	491,960
2. Transboundary Brown Bear Conservation in the Southwestern Balkans			
Research on the Possible Removal of Obstacles on the River Pchinja	Stichting European Open Rivers	1,934,148	2,066,158
Communities for Just Transition	Climate Action Network Europe- Europe Beyond Coal	756,679	643,898
Fund for environment project	UNOPS-GEF SGP NM	649,759	681,080
REAL DEAL project	European Enviromental Bureau	607,486	-
From Brownfields to Green Energy: Enabling Just Transition for Net-Zero Industries	Foundation Open Society	<u>576,100</u>	<u>-</u>
		<u>44,572,888</u>	<u>51,545,831</u>
Вкупно приходи од проекти имплементација			
2. Приход од членство		<u>17,000</u>	<u>15,000</u>
3. Приход од услуги			
MED		160,423	401,057
			442,764
Climate Action Network Europe		111,050	
Fundacija Rozwoj Tak-Odkrywki		50,671	-
		<u>322,144</u>	<u>1,552,821</u>
4. Други приходи		<u>2,953,109</u>	<u>20,867</u>
		2,953,109	20,867
TOTAL REVENUE (1+2+3+4)		<u><u>47,865,141</u></u>	<u><u>53,134,519</u></u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2024

5. ПРИХОДИ/(РАСХОДИ) ОД КУРСНИ РАЗЛИКИ, НЕТО

	Во денари	
	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Негативни курсни разлики	(73,927)	(823,342)
Позитивни курсни разлики	82,645	49,497
Приходи од камата	17,291	-
Расходи од камата	-	-
	<u>26,009</u>	<u>(773,845)</u>

6. ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

	Во денари	
	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Трошоци за канцелариски и други материјали	150,026	561,020
Трошоци за енергија и комуналии	255,790	164,872
Трошоци за наем	1,618,961	1,705,885
Трошоци за телекомуникации	320,020	270,797
Банкарски трошоци	88,311	90,740
Трошоци за интелектуални услуги	11,506,692	7,465,688
Грантови на други организации	3,433,227	29,266,556
Патни трошоци	827,180	1,025,467
Трошоци за огласи и промоција на проекти	2,946,332	1,479,825
Членарини	185,514	200,278
Останати трошоци	<u>4,195,915</u>	<u>1,889,853</u>
	<u>25,527,968</u>	<u>44,120,981</u>

Грантови на други ентитети во 2024 во износ од 3.433.227 денари се состои од:

- 15 подгрантови беа доделени на граѓански организации во рамките на проектот Акција за клима, од кои 4 акциски грантови, 7 институционални и 4 ад-хок грантови, со вкупен износ на средства од 22.118.512 денари, од кои во 2024 година исплатени се 2.822.781 денари.
- Средства во вкупен износ од 227.758 денари за партнерство со Македонско еколошко друштво (МЕД) за соработка во проект Истражување патеки за низок удар енергетски решенија со мал ефект во МК финансиран од „The Nature Conservancy“.
- Средства во вкупен износ од 92.250 денари се доделени на Центарот за подобрување на животната средина за соработка во проектот “To empower citizens and enhance the status of prosumers within the energy markets in Macedonia and Serbia”.
- Средства во вкупен износ од 73.843 денари му се доделени на Колектив Ветерница за соработката во проектот „United for Rivers”.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2024

7 РАСХОДИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	Во денари	
	2024	2023
Нето плати	8,893,697	8,862,116
Задолжителни придонеси на плати	4,302,863	4,362,299
Надоместок за одмор	<u>330,000</u>	<u>240,000</u>
	<u>13,526,560</u>	<u>13,464,415</u>

8 КАПИТАЛНИ РАСХОДИ

	Во денари	
	2024	2023
Опрема и мебел	328,324	500,890
Софтвер	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>328,324</u>	<u>500,890</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

9. МАТЕРИЈАЛНИ И НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Материјални средства	Нематеријални средства	Во денари Вкупно
Набавна вредност			
01 јануари 2023,	6,198,087	1,688,832	7,886,919
Нови набавки	136,552	-	136,552
Расходување на средства	(1,516,954)	-	(1,516,954)
31 декември 2023/ 01 јануари 2024,	4,817,685	1,688,832	6,506,517
Нови набавки	639,535	61,693	701,228
31 декември 2024,	5,457,220	1,750,525	7,207,745
Акумулирана депрецијација			
01 јануари 2023,	(2,512,392)	(146,809)	(2,659,201)
Депрецијација за годината	(220,592)	(116,403)	(336,995)
Ревалоризација	432,421	(432,599)	(178)
Корекција	314,860	-	314,860
31 декември 2023/ 01 јануари 2024,	(1,985,703)	(695,811)	(2,681,514)
Депрецијација за годината	(699,406)	(116,402)	(815,808)
Ревалоризација	(193,056)	(15,232)	(208,288)
31 декември 2024	(2,878,165)	(827,445)	(3,705,610)
Нето евидентирана вредност			
На 01 јануари 2023	6,198,087	1,688,832	7,886,919
На 31 декември 2023	2,831,982	993,021	3,825,003
На 31 декември 2024	2,579,055	923,080	3,502,135

На 31 декември 2024 и 2023 година, Здружението нема дадена опрема под залог.

10. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Во денари	
	2024	2023
Денарски сметки во банка	10,496,974	17,346,578
Благајна во денари	5,447	2,997
Девизни сметки во банка	15,383,319	6,543,030
Резерви готовина	17,291	-
	25,903,031	23,892,605

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2024

11. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	Во денари	
	2024	2023
Дадени аванси	6,916,485	-
Останати побарувања	2,252	-
	<u>6,918,737</u>	<u>-</u>

12. ДЕЛОВЕН ФОНД

	Во денари	
	Деловен фонд 2024	Деловен фонд 2023
На 01 јануари	3,825,003	5,227,718
Набавки-нематеријални средства	61,693	-
Набавки-материјални средства	639,535	136,552
Расходување-материјални средства	-	(1,516,954)
Ревалоризација	(208,288)	(178)
Корекција, нето	-	314,860
Амортизација за годината	(116,402)	(116,403)
Депрецијација за годината	(699,406)	(220,592)
На 31 декември	<u>3,502,135</u>	<u>3,825,003</u>

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во денари	
	2024	2023
Обврски кон добавувачи во земјата	-	-
Даноци за непризнаени расходи	2,252	-
Примени аванси	-	-
Обврски за персонален данок (поврзан со наем)	-	-
Обврски спрема вработени	-	-
Обврски за данок на добивка	-	5,528
Обврски за плати	-	-
Дел од вишокот на приходите пренесен во наредната година	32,819,521	23,887,080
	<u>32,821,773</u>	<u>23,892,608</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023

14. ДЕВИЗЕН КУРС

Официјалниот девизен курс што се користи за обелоденување на трансакции на ставки деноминирани во странска валута на 31 декември 2024 и 2023 година е како што следува:

	31 декември 2024	31 декември 2023
EUR	61,4950	61,4950
USD	58,8807	55,6516

15. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И ПРЕЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Оданоочување

Сметководствените книги и евиденција на Здружението за годините што завршуваат на 31 декември 2024 и 2023 година не се ревидирани од страна на даночните власти. Според тоа, даночните обврски на Здружението не можат да се сметаат за конечни. Дополнителните даноци и евентуалните санкции кои би можеле да произлезат доколку биде извршена таква даночна инспекција не можат да се утврдат со разумна сигурност.

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2024 година, нема покрената правна постапка против Здружението (2023: нема).

16. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

По 31 декември 2024 година – датумот на известување, до датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту настани кои се материјално значајни за обелоденување во овие финансиски извештаи.